

Informační bulletin

HISTORICKÉ SPOLEČNOSTI PRO
AKTUALIZACI ODKAZU ČESKÉ REFORMACE

VERITAS

č. 15/2007

Pro informaci svých členů vydává VERITAS podle potřeby.

OBSAH	Str.
1. <u>24. seminář pro učitele a zájemce o dějepis, český jazyk a společenské vědy (podzim 2006):</u>	
<i>Mistr Jeroným Pražský</i> (M. Frydrych).....	2
2. <u>Podzimní brigáda mladých historiků v Telči</u>	4
3. <u>Více než půl tisíciletí kostela sv. Ducha v Telči</u>	5
4. <u>Nález unikátních písemností Jednoty bratrské v Mladé Boleslavi</u>	5
5. <u>25. seminář pro učitele a zájemce o dějepis, český jazyk a společenské vědy (jaro 2007)</u>	
<i>Toleranční modlitebny na Vysočině</i> (M. Procházková).....	8
6. <u>Cesta Dačicemi 16. století</u>	12
7. <u>Logo společnosti VERITAS</u>	12
8. <u>Společnost VERITAS na konci roku 2006</u>	13
9. <u>Internetové stránky společnosti VERITAS</u>	14
10. <u>O čem jednal výbor společnosti VERITAS</u>	15
11. <u>Upozornění na publikace</u>	15
12. <u>Pozvánky na nejbližší akce</u>	18

24. seminář pro učitele a zájemce o dějepis, český jazyk a spol. vědy: (Pardubice, 21/10/2006)

Mistr Jeroným Pražský (k letošnímu 590. výročí upálení J. Pražského)

■ **Mgr. Miroslav Frydrych** (emeritní českobratrský farář)

Komenský se ve svém „šesteru“ v Kšaftu zmiňuje o Husovu pomocníku. Mínil tím Jeronýma. Hus si svého přítele Jeronýma velice vážil. My na něho zapomínáme. Jeroným stojí ve stínu Husově. Ale být jmenován druhý vedle Husa je veliká čest.

V roce 1862 postavilo šest kostnických občanů na místě Husova a Jeronýmova upálení bludný kámen s oběma jmény. A hned roku 1868 se konala pouť do Kostnice. 400 účastníků jelo z Prahy zvláštním vlakem, i Bedřich Smetana. Při slavnosti zpíval pražský Hlahol, mluvil K. Sabina, dr. Hurban a německy J. V. Frič.

České kalendáře měly až do roku 1585 červeně označeny pamětní dny 6. červenec – Jan Hus a 7. červenec – Jeroným. My dnes máme jen Jeronýmovu jednotu, pražský pěvecký sbor Jeroným, akademický spolek Jeroným a Jeronýmovu síň v kostele v Pečkách. A desku v Řeznické ulici naproti věže Novoměstské radnice, kterou tam dala Kostnická jednota roku 1916.

V té ulici někde se Jeroným narodil. Nevíme kdy, snad, ale byl asi o 6 let mladší než Hus (tedy 1378?). Byl snad z majetnějšího rodu, dlouho studoval, nosil pěkné šaty. Ale na Sorbonně mu prominuli poplatky jakožto chudému studentovi. Hus byl venkovan, spokojil se s Prahou. Jeroným cestoval. Míval dlouhý černý plnovous, zatímco Hus se holil. Roku 1398 se stal bakalářem – absolventem pražské filozofické fakulty. O rok později se objevuje v Oxfordu. Proč zamířil zrovna tam? Jednak proto, že tam působil Viklef (zemřel 14 let předtím), jednak proto, že v té době byly s Anglií živé styky obchodní a kulturní, když se dcera Karla IV. provdala za krále Richarda II.

Viklef byl významný filosof a bohoslovec, průkopník reformace církve. Myšlenka napřed, pak to, co mohou vidět. Napřed je tu idea Boží, Bůh se svým Slovem, Zákonem – a teprve pak, co lidé mají za svůj zákon. Viklef vyvýšil Písmo. Ale komu se chce pod to Slovo, pod ten náročný rozkaz, pod Kristovu pravdu? Při večeři Páně trval na remanenci, zatímco Hus i Jeroným se drželi předpodstatnění, transsubstanciacce. Jednota bratrská později vyložila, že Kristus je při večeři Páně přítomen posvátně, duchovně, mocně a pravdivě.

Současně s Viklefm žil u nás Matěj z Janova, mistr pařížské univerzity. Spolu s jinými uvítal v Čechách Viklefovy spisy. Jeroným byl velice nadaný student. Snad mu radili: zajed' do Oxfordu a opiš některé knihy, které nemáme. Jeroným byl filozof, ale filozofie byla tehdy úzce spjata s teologií. Stanislav ze Znojma, Štěpán z Pálče, Hus, Jakoubek – všichni vítali Viklefa. Ale jiní říkali: Pozor, pozor! Budou problémy, co tomu řeknou v Římě a v Avignonu? Nebylo lehké dát se cestou Viklefovou, bylo potřebí opravdové statečnosti.

Po návratu z Oxfordu Jeroným studoval Viklefa a hájil ho. Brzy však odjel do Jeruzaléma (1403 či 1408), patrně přes Benátky a lodí přes Krétu a Kypr. V Itálii tehdy kvetl humanismus – studovala se řecká a římská minulost. Jeroným měl pochopení pro moderní proudy vzdělání. O cestě samé se nic nezachovalo. Po návratu studoval a přednášel na univerzitách v Paříži, Kolíně n. R. a v Heidelbergu. Odevšad si přinesl titul MISTR. V Praze pak získal čtvrtý doktorát. Měl výbornou paměť a řečnické nadání. Byl vášnivým debatérem, v Paříži prý diskutoval tři dny! Byl realista jako Viklef. Tedy nejdřív je myšlenka, pak hmatatelná skutečnost. Jeroným měl prudkou povahu. Poznat pravdu znamená mluvit pravdu. U nás byl takový Masaryk a Rádl. Vyvozovat z pravdy důsledky.

Zatím se Jeronýmovi tleská. Studenti ho mají rádi. Hus je vedle něho vážný člověk, kazatel v kapli Betlémské. Jeroným mluví k lidem na ulici. Hus píše knihy, Jeroným málo (tu a tam se ještě pořád něco objevuje v archivech). Váží si života kolem sebe. Jeroným a Hus, dvě různé povahy, ale věrní přátelé.

Připustíme-li, že Jeroným pocházel ze zámožnější pražské rodiny, z jakési „nižší šlechty“, pak je tady začátek jeho diplomatické práce. Václav IV. měl zalíbení ve šlechticích nižšího původu, protože oni měli blíž k pražskému lidu. Tak měl Jeroným otevřený přístup ke královskému dvoru. Jeroným byl schopný diplomat a vlastenecký Čech. Šlo mu o to, aby na pražské radnici byli více zastoupeni Češi. Šlo také o univerzitu, kterou tehdy spravovaly čtyři „národy“ (Bavoři, Sasové, Poláci a Češi). Tehdy vládli dva papežové: Řehoř XII. v Římě a Benedikt XIII. v Avignonu. Oba měli odstoupit a na sněmu v Pise měl být zvolen papež nový. Král Václav s tím souhlasil, arcibiskup byl proti. Univerzita také proti. V Evropě se o této volbě všude jednalo. Počátkem roku 1409 přijelo ke králi Václavovi poselstvo francouzského krále Karla VI., které s ním mělo jednat o vypovězení poslušnosti oběma papežům. Přijeli za králem do Kutné Hory. Král povolal rektora univerzity a přední mistry všech čtyř národů k poradě. Hus a Jeroným se přidávali ke králi, Němci byli proti. To vedlo 18.1.1409 k dekretu kutnohorskému, který zajišťoval „Čechům“ tři hlasy a cizincům jeden. Němci se houfně stěhovali povětšinou do Lipska. Nejvíce se o dekret zasloužil Jeroným.

Už šest let předtím, roku 1403, zavrhl pražská univerzita 45 viklefových článků. V roce 1405 napomenul římský papež pražského arcibiskupa, aby v Čechách potlačoval více bludy Viklefovy. Někteří kazatelé byli uvězněni, Hus a Jeroným měli přece jen zatím u dvora ochranu.

3. ledna 1410 se konala na univerzitě každoroční disputace (quodlibet). Jeden mistr sám, proti všem zastával jisté věty. Tentokrát vystoupil Mistr Matěj z Knína, před rokem stíhaný pro podezření z viklefismu. Jeroným se přičinil, aby disputace byla velkolepá. Přítomni byli vyslanci vévody burgundského a brabantského. Jeroným této disputace využil: pochválil Matěje a s velikým důrazem odmítl kaceřování českého národa. Konšely napomínal, aby hájili své město proti lži. Sám četl spisy Viklefovy, ale všeho se nedržel. Radil studentům a přítomným, aby četli Viklefa. Některé knihy ale odložte ke zralejšímu věku.

Roku 1410 byla uvalena klatba na Husa, v Praze bylo nedobré ovzduší. Jeroným je poslán do Budína ke králi Zikmundovi. Před ním a před kněžstvem měl přednášku na téma „Příkázání nové dávám vám“ (Jan 13,34). Odsuzoval zlořády v církvi a netajil se svými názory založenými na Viklefovi. Na pokyn Zikmundův ho dal ostřihomský arcibiskup do vězení, ale byl brzy propuštěn. Objevuje se ve Vídni. Přišel na univerzitu a říkal: Já nejsem kacíř. Ale stejně ho obžalovali, že šíří kacířství. A byl proti němu veden soudní proces, který se protahoval. Jeroným se bál, že bude odsouzen jako kacíř. Slíbil, že přijde k soudu, ale uprchl na Moravu. Proces pokračoval a Jeroným byl v říjnu exkomunikován, vyloučen z církve.

V Praze v roce 1412 v odpustkovém sporu stál věrně za Husem – žádné peníze na odpustky! Staré letopisy z toho roku praví, že „více studentův šlo za Mistrem Jeronýmem než za Mistrem Husí“. Jeroným také zorganizoval studentskou demonstraci na Husovu podporu.

V tomtéž roce 1412 se objevuje v Krakově jako posel královského dvora a české šlechty. Vládou tu Jagellonci. Pomohou nám Poláci, kdyby proti nám šli z Uher, z Rakouska a Německa? Poláci přece bojovali proti Prusům. Ale jednání nevedlo k úspěchu. Snad i proto, že Jeroným zastával Viklefovo učení. Z Krakova jel Jeroným k litevskému knížeti Vitoldovi. Zřejmě měl poradit v záležitostech vztahu mezi církví římskou a pravoslavnou. S knížetem odjel až do Vitebska a Pskova. Vitold byl katolík, ale většina poddaných patřila do církve pravoslavné (zde se přijímalo pod obojí!).

Zikmund svolal koncil do Kostnice, který měl vyřešit nápravu církve. A pozval Husa. Slíbil mu ochranu na cestě tam i zpět. Jedni říkali Husovi: Nechod', nevrátíš se. Hus: musím hájit pravdu Kristovu. Jeroným mu pravil: Jdi tam a bude-li zle, přijdu a pomohu ti. Tak se Jeroným objevil počátkem dubna 1415 v Kostnici. Hus mu už předtím psal, aby do Kostnice nejezdil. A v Kostnici mu vzkázal: Uteč do Čech. Jeroným odešel do Überlingenu a píše dopisy na koncil, hájí Husa. Pak se vracel do Čech – to už byl vyzván, aby se do patnácti

dnů dostavil na koncil. Blízko českých hranic v Hiršavě byl zatčen a 23.5. v řetězech přiveden na koncil. Pak byl uvržen do těžkého vězení. Hus se o tom dověděl a byla to pro něho veliká posila. Milý věrný bratr přišel za mnou a trpí se mnou. Tady Jeroným drží slovo.

Po Husovu upálení přicházejí za ním nejučenější muži z koncilu a přemlouvají ho, aby odvolal. Je jako orel uvězněný v kleci. Předtím mu byla Evropa těsná! Jeroným touží po tom, aby mohl pro pravdu něco udělat venku.

Nakonec odvolal – „bál jsem se ohně“. 11.9.1415 souhlasil s odsouzením 45 článků Viklefových a 30 článků Husových. Zdálo se, že to je jediná cesta k životu. Bylo mu tehdy asi 35 let. Ulehčili mu vězení, ale nepustili ho.

Z Čech zatím přicházely na koncil protesty proti Husovu upálení. O Vánocích 1415 došlo psaní sněmu českého opatřené 452 pečeti pány českých a moravských. V dubnu a v květnu byl obnoven proces s Jeronýmem. Byla vytvořena nová komise. Štěpán z Pálče, Michal de Causis a jiní popírali upřímnost Jeronýmova odvolání. Přicházely nové žaloby z Prahy, z Vídně a odjinud. Přesto někteří kardinálové jako Zabarella, d'Ailly, Ursinus i jiní požadovali Jeronýmovo propuštění. Leč nestalo se. Jeroným usiloval celé měsíce, aby mohl promluvit na koncilu. Bylo mu to umožněno až 26. května 1416. Takovou řeč ještě nikdo nikdy na koncilu neproněs. Zprávu o tom máme v listu humanisty Poggia Bataccioliniho Leonardu Bruninu z Arreza. (List přeložil už 1585 Daniel Adam z Veleslavína. Evangelický skladatel S. Havelka napsal na text toho dopisu rozsáhlou hudební skladbu, kterou provedla 1987 Česká filharmonie, Kühnův dětský sbor a Pražský filharmonický sbor pod vedením Václava Neumanna.)

V sobotu 30. května 1416 byl Jeroným koncilem odsouzen (ještě na tomto zasedání nazval své odvolání nejtěžším svým hříchem). „Toto svaté shromáždění se usneslo tohoto Jeronýma odstraniti jako shnilou a suchou ratolest, která nezůstává ve vinném kmenu...“ Jeroným byl upálen na stejném místě jako Hus.

Jeroným zakolísal a zapřel. Ale měl sílu (ve své slabosti) to napravit. Je svědkem též pravdy jako Hus. Je nejen velkým Čechem, ale také velkým Evropanem, který nám vzkazuje přes věky, že ve věcech svědomí se nemá dít žádného násilí. Svoboda svědomí a garantem této svobody je jedině svatý Bůh. ■

Podzimní brigáda mladých historiků v Telči

Pravidelná podzimní brigáda se v roce 2006 konala opět v termínu podzimních prázdnin, tedy 26–29/10/2006. Jako v předchozích letech bylo hlavní náplní práce mladých zájemců o historii rovnání a inventarizování dalších dosud nezařazených knih v knihovně VERITAS. Výsledkem této činnosti je na webových stránkách uveřejněný aktualizovaný rejstřík zpracované části knižního fondu, řazený dle inventárního čísla a abecedně podle příjmení autora a podle názvu díla. Po skončení brigády čítá knihovna VERITAS asi 1 045 evidovaných svazků.

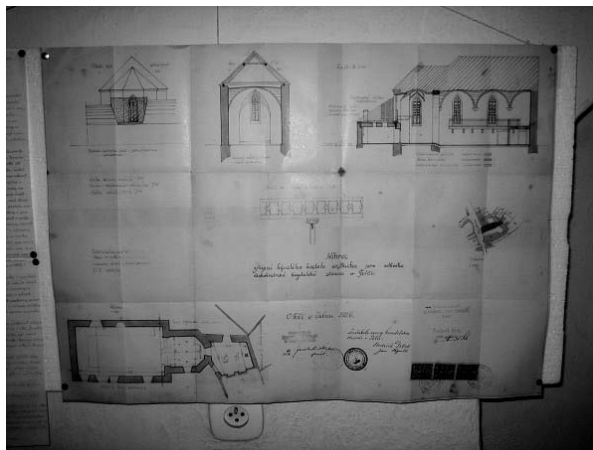

Kromě namáhavé práce v knihovně a u počítače si mladí historikové prošli část Valdenské stezky a podíleli se na přípravě výstavy k výročí kostela sv. Ducha v Telči, jejíž vernisáže se 28/10 i zúčastnili. Společnost VERITAS děkuje českobratrskému sboru v Telči za ubytování sedmi mladých historiků při brigádě za velmi výhodných podmínek. ■

Fotografie z vernisáže výstavy v telčském kostele sv. Ducha 28/10/2006: R. David

Více než půl tisíciletí kostela sv. Ducha v Telči

Historická společnost VERITAS připravila k významnému jubileu zajímavou výstavu o dějinách této stavby. Slavnostní zahájení za účasti členů VERITAS a mladých historiků se konalo 28. října 2006. Po zevrubné informaci a hudebním programu přímo v kostele zhlédli návštěvníci v místnosti za kostelem vlastní expozici. Vypráví na základě dokumentace o vývoji od původní románské svatyně přimykající se k strážní věži až ke gotické novostavbě, o níž se takto poprvé zmiňují písemné prameny před 520 lety. To byl však pouhý zlomek pohnutých osudů kostela. Ten byl v 17. a 18. století využíván několika tehdejšími tzv. bratrstvy a potom za panování Josefa II. jako nepotřebný (nebyl nikdy farním) zrušen a následně odsvěcen. Sloužil potom asi 80 let jako skladiště a v druhé polovině 19. století byl využit jako městské divadlo. Zachovala se podrobná dokumentace tohoto období včetně divadelních programových plakátů a dokonce i půdorysných plánů. (Jejich kopie byly provedeny při přípravě výstavy tak dokonale, že je návštěvníci nebyli schopni rozeznat od originálů.) Bohatě dokladován mohl být i počátek posledního období života kostela. V době první Československé republiky jej totiž zakoupila tehdejší kazatelská stanice Českobratrské církve evangelické v Telči. Po rekonstrukci (ve spolupráci s Památkovým úřadem) byl roku 1923 kostel sv. Ducha slavnostně předán do užívání telčských evangelíků a tomuto účelu slouží, nyní již v sídle farního sboru, dodnes. Výstava o jeho historii zůstává pro informaci zájemců na svém místě trvale. ■

Fotografie z vernisáže výstavy v telčském kostele sv. Ducha 28/10/2006: R. David

Nález unikátních písemností Jednoty bratrské v Mladé Boleslavi

Nejprve krátce úvodem. V roce 1468 vymřel po meči římskokatolický rod Michaloviců a téměř vzápětí se v Mladé Boleslavi objevili čeští bratři. Údajně je do města přivedli Tovačovští, kteří se stali po Michalovicích mladoboleslavskou vrchností. Jan Jaroš Tovačovský z Cimburka byl velkým příznivcem Jednoty bratrské a snažil se vyjít bratřím všemožně vstříc. Tentýž postoj sdílel i jeho syn Adam a manželka Johanka z Krajku. Pod oběma vrchnostmi, Tovačovskými i později Krajíři, se bratřím dařilo dobře a měli u nich za všech okolností zastání. Adam Tovačovský předal Jednotě na přelomu 15. a 16. století do vlastnictví husity zpusťšený bývalý klášter Minoritů, kde si bratři obnovili jak tento klášter, tak i kostel, postupně si zřídili školu, hospodářská stavení a hlavně tiskárnu. Toto své sídlo nazvali podle biblické hory Karmel. Významná bratrská střediska měla takovéto podobné názvy, jako například Klášter nad Jizerou byl zván mezi bratřimi Sion, Ivančice Zahrada getsemanská, Brandýs nad Orlicí Orlík, Litomyšl Hora olivetská.

V roce 1508 se stal prvním správcem sboru na Karmeli bratr Lukáš Pražský, který byl roku 1518 zvolen i prvním českobratrským biskupem. Na Karmeli probíhal rušný církevní život, konaly se tu sněmy i shromáždění, to vše pod patronátem pana Kunráta Krajíře z Krajku. Byl to štědrý mecenáš Jednoty, který se spolu s dalšími dvaceti šlechtici roku 1530 stal členem Jednoty bratrské. To mělo samozřejmě pro bratry velký ideový rozměr hlavně společensky. Jinak ovšem objektivně vzato nebylo 16. století pro Jednotu dobou příliš klidnou. Čas pohody se téměř pravidelně střídal s léty útlaku. Přesto celé toto století, až do nešťastné bělohorské bitvy, nesměli v Mladé Boleslavi působit římskokatoličtí kněží a nesměli zde ani bydlet. Žili tu kališníci, luteráni, židé a čeští bratři, ale žádný římský katolík. Pochopitelně, že to byla hlavně zásluha vrchností, která v tomto směru vydala mladoboleslavským příslušná privilegia.

Na začátku 17. století byla Boleslav už poměrně velkým městem a od roku 1600 městem královským. Měla zhruba tři tisíce obyvatel, ale karmelských bratří zde žilo jen něco kolem pěti set. Jednota se angažovala v odporu stavů proti Habsburkům a král Fridrich Falcký dokonce navštívil Mladou Boleslav osobně. Pár dní po bělohorské bitvě do Boleslavi přijelo vojsko. Protože mocenské poměry byly zjevné už delší čas, tak v prosinci 1620 opustil tehdejší senior Jednoty Matouš Konečný s rodinou i dalšími bratřími Karmel. Jak se před půl rokem překvapivě zjistilo, stačil ještě před svým odchodem uschovat v klášteře pod podlahu bratrské dokumenty a korespondenci.

V srpnu roku 2006, při rekonstrukci bývalého kláštera, byly polskými stavebními dělníky nalezeny dvě dřevěné truhličky plné písemností ze začátku 17. století. Brzy bylo pracovníky muzea zjištěno, že se jedná bez nadsázky o historický poklad a sice osobní archiv seniora sboru jednoty Matouše Konečného. V době, kdy dokumenty ukrýval, už byla Boleslav obsazena vojskem. Bedničky byly uloženy v suchu, takže na to, že tam byly téměř 400 let jsou písemnosti v relativně dobrém stavu. Nález je velmi obsáhlý, jsou zde osobní dopisy (přes 400), soupisy členů Jednoty i účty.

Cituji pro zajímavost část restaurátorského protokolu, zhotoveného pracovníky Muzea: „Tyto truhlice byly uschované ve stropním zásypu a ukryl je zdejší biskup Matouš Konečný, pravděpodobně v prosinci 1620. Časově spadají písemnosti do prvního a druhého desetiletí 17. století. Po objevu byly zařazeny do sbírkového fondu Muzea Mladoboleslavska. Písemnosti jsou napsány železogatlovým inkoustem na ručním papíře a byly pečetěny červeným pečetním voskem. Některé pečetě jsou uvolněné, odlupují se od papíru a hrozí nebezpečí, že odpadnou. U několika listin jsou patrné jen otisky pečetí. Papír nalezených písemností je ve většině případů až překvapivě zachovalý, i když jeho kyselost je poměrně nízká a pohybuje se mezi pH 4,7–6,5. V některých místech skladu je papír prasklý, nebo lze očekávat, že dalším mechanickým namáháním k jeho poškození dojde. Proto bylo nutné některé listiny podlepit, aby se v budoucnu nezačaly rozpadat. Po odborném ošetření je každá písemnost uložena v obalu ze speciálního papíru. Bedničky s písemnostmi byly uloženy v zemi ve směsi písku, sutě a stavební hlíny a zároveň v suchu, protože vlhká hlína byla o patro níž. Měly nad sebou strop i střechu, takže voda, která by je záhy zničila by se k nim nedostala. Přesto je nutné celý nález odborně zrestaurovat, tím se zabrání další přirozené destrukci papíru, kterou způsobuje tehdy používaný inkoust s příměsí železa i horší kvalita některého papíru. Svůj negativní vliv na papír má i současné znečištěné ovzduší.“

Uvádíme zde pro zajímavost výčet dopisů, které byly uveřejněny na výstavě v Muzeu v lednu 2007:

- dopis Tobiáše Bělského z 1. srpna 1616 (kněz podobojí, roku 1614 přišel do Boleslavi, kde byl farářem)
- dopisy Bohuchvala Berky z Dubé z let 1614 a 1618
- dopisy Václava Budovce z Budova z let 1612–1617
- dopisy Adama Budovce z Budova z listopadu a prosince 1615 (Adam byl jediný syn Václava Budovce, po porážce stavovského povstání odešel s rodinou do polského Lešna, roku 1628 se vrátil a přesto, že byl vybaven přímluvným listem polského krále, byl po příchodu do Čech uvězněn a ve vězení i umřel. Je rovněž zajímavé, že jeho syn Fridrich Ludvík se také vrátil, ale až roku 1647, přijal římskokatolické vyznání a dožil zde jako cisterciácký řeholník.)
- dopisy Tomáše Cedara z let 1616–1617, psané česky i latinsky (byl učitelem na mladoboleslavské škole)
- dopis Matěje Cyra z roku 1611, kdy byl zvolen biskupem (byl i členem úzké rady Jednoty)
- dopis Jana Crucigera, seniora Jednoty, správce ivančického sboru, který bratří nazývali Zahrada. On se podepisoval zpravidla jako „zahradník“ (latinsky hortulanus).

- dopis Jiřího Erasta z let 1614–1616 (bratrský duchovní, biskup Jednoty, v pobělohorské době se ukrýval u Karla st. ze Žerotína, působil u něj v Kralicích jako vedoucí kralické dílny a knihovník)
- dopis Martina Fruvaina (právník Jednoty bratrské, aktivní člen direktoria, Fridrichem Falckým byl povýšen do rytířského stavu. Popravě na Staroměstském náměstí unikl sebevražedným skokem z Bílé věže na Pražském hradě.)
- dopis Martina Gerdicha (roku 1612 se stal prvním seniorem polské Jednoty)
- dopis Adama Hartmana z roku 1614 (bratrský kněz, od roku 1609 kazatel v Betlémské kapli)
- dopis Johana Jakuba Irinaeuse (kalvínský teolog, profesor basilejské university)
- dopis Ježovského z Luh (šlechtic, v dopise žádá Matouše Konečného o přímluvu u zemského soudu)
- dopis Kašpara Kaplíře ze Sulevic (šlechtic, luterán, za stavovského povstání jedním z direktorů a nejvyšším zemským písařem. Odmítl požádat o milost a tak se stal nejstarším popraveným 21/6/1624. Bylo mu 86 let.)
- dopis Matouše Krokočinského z roku 1612 (bratrský kněz a tiskař, roku 1628 odešel do exilu do Polska)
- dopisy Jana Leneckého z let 1614 a 1615 (senior Jednoty, doktor práv, přední představitel kalvínské orientace, duchovní rádce Karla st. ze Žerotína. Jeho dopisů je přes sedmdesát a jsou v nejhorším stavu. Lenecký používal velmi nekvalitní papír.)
- dopisy Jindřicha Otty z Losu (jeden ze třiceti direktorů. Ferdinand Falcký mu svěřil úřad královského podkomořího a karlístejnského purkrabího. Byl rovněž popraven roku 1621.)
- dopisy Bartoloměje Němčanského (senior a správce bratrské církve v Mladé Boleslavi)
- dopisy Jana Parvula (dopis seniorovi Jakubovi Narcisovi Vrchopolskému)
- dopis Matouše Konečného studentům z roku 1617, v němž kromě různých naučení a rad jim posílá „nyní všem každému po 10 tolařích“. (Roku 1596 byl vysvěcen na kněze, od roku 1604 členem úzké rady a v roce 1614 byl zvolen biskupem Jednoty. V roce 1609 se stal správcem sboru v Mladé Boleslavi, odkud spravoval bratrské sbory v Čechách. Zemřel 8. února 1622 v Brandýse nad Orlicí.)
- dopis Juliana Poniatovského z roku 1617 (polský šlechtic a duchovní Jednoty bratrské)
- dopis Juana Ulricha Reutera (pedagog Karolina, učitel boleslavské bratrské školy)
- dopis Václava Viléma z Roupova z roku 1615 (šlechtic, politik, člen Jednoty bratrské, přední vůdce stavovské opozice, po porážce odešel z Čech)
- dopis Jiřího Sadovského ze Sloupna z roku 1616 (šlechtic, člen Jednoty bratrské, hradecký hejtman, na svém sídle skrýval po jistou dobu i Jana Amose Komenského a spolu s ním odešel roku 1628 do exilu do Lešna)
- dopis Diviše Lucemboka Slavaty z Chlumu a Košumberka z roku 1612 (šlechtic, člen Jednoty bratrské)
- dopis Jana Cyrila Třebíčského z roku 1618 (kázal v Betlémské kapli, korunoval krále Fridricha Falckého, byl tchánem Jana Amose Komenského. Roku 1628 se spolu s ním vydal do exilu.)
- dopis Jana Turnovského z roku 1610 (bratrský duchovní, senior polské Jednoty, dopis je psaný polsky)
- dopis Kristiána z Valdštejna a na Dubenci z roku 1616 (synovec Albrechta z Valdštejna)
- dopis Jakuba Narcise Vrchopolského z roku 1611 (knězem v Mladé Boleslavi byl od roku 1574, později seniorem v Ivančicích, nakonec působil jako sudí Jednoty)
- dopisy Karla st. ze Žerotína z roku 1610 (psaný písařem) a z roku 1611 (Žerotínův rukopis)
- Koncept dopisu Petru Vokovi z Rožmberka. Dopis je podepsán „Anna“ a je z roku 1618. Je adresovaný kazateli v Betlémské kapli. Patrně jej psala Konečného dcera Anna.

- dopis zemských úředníků z roku 1612. Informuje o tom, že král Matyáš byl zvolen císařem.

Dále zde byla nalezena knížka s rozpisu služeb, do které správci boleslavského sboru zapisovali každotýdenní rozpis, jak mají kněží a jáhnové na Karmeli sloužit nedělní bohoslužby. Tuto knížku zavedl roku 1600 kněz, jehož jméno neznáme. Označuje se v textu „já“ a brzy jej vystřídal ve funkci boleslavského správce Bartoloměj Němčanský, který tuto knížku používal až do své smrti roku 1609. Po něm do ní zapisoval Matouš Konečný.

Velkým unikátem jsou dvě knížky „registr boleslavského sboru“ z roku 1610. Oba svazečky uvádějí všechny členy Jednoty, kteří jsou zaregistrováni podle čtvrtí a uváděni jsou zde i venkovští bratři a sestry. Bylo napočítáno celkem 739 členů.

Bedřiška Jonášová, Mladá Boleslav ■

25. seminář pro učitele a zájemce o dějepis, český jazyk a spol. vědy (Pardubice, 31/3/2007)

Toleranční modlitebny na Vysočině

■ **Mgr. Marta Procházková** (Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště Brno)

Josef II. vydal roku 1781 toleranční patent. Ten umožnil evangelíkům stavbu modliteben. Do té doby se tajní evangelíci scházeli skrytě na odlehlých místech a samotách, jimiž byly především mlýny. Setkání se uskutečňovala ale i venku, v lesích, dokonce i třeba na zřícenině hradu Zubštejna. V olešnické kronice čteme: „...*tam své dokonalé shromáždění jsme mívali, zde odevšad radu jsme drželi, neb tento pustý hrad leží v místech nám příhodném a okolo něho na blízce mnoho set našich duší přebývají až do tohoto času...*“ V Horních Dubenkách se dodnes v lese na místě tajných shromáždění mluví o „Studánce Páně“, u Blažkova v lese „Stráni“ bylo v pozdější době nalezeno velké množství biblí.

Rok 1781 přináší velkou změnu. Ihned po vyhlášení patentu počal například ve Veselí kázat a učit Tomáš Juren. První shromáždění se konala nad obcí pod velikou třešní, na místě dnešní modlitebny. Tomáš Juren seděl u stolku a předčítal, lid stál. (Zmiňujeme-li učitele Tomáše Jurena, je na místě říci, že se dost mluví o tolerančních farářích, ale role prvních evangelických učitelů po tolerančním patentu je dosud nedoceněna. Oni to byli, kteří vychovávali novou generaci ve svobodě nebo ke svobodě.) Věřící se shromažďovali ve velkém počtu, byl však říjen a bylo třeba hledat přístřeší. První shromáždění v obcích se konala většinou ve stodolách, v ovčínech, v zimě v prostorné světnici, v Ubušítku například v usedlosti čp. 5. V Proseči, jak se dočítáme v nově vydané knížce Českobratrské Prosečsko, se scházeli evangelíci ve stavení č. 59, místnost však počtu věřících nestačila.

Vyřešili to originálně: v prknech ve stropu byl vyřezán otvor, jímž lidé sedící na půdě naslouchali bohoslužbám dole, jako z kruchty.

Dostat povolení ke stavbě modlitebny nebylo tak jednoduché. Stavba byla umožněna až poté, co se k evangelickému vyznání přihlásilo nejméně 100 rodin nebo 500 duší. Museli se proto sdružit evangelíci z většího počtu obcí. Ve Vanovicích např. pod jeden sbor dodnes spadá evangelické obyvatelstvo 60 okolních vesnic (1 200 duší). Členové sboru se museli na počátku především domluvit, ve které z obcí bude modlitebna stát, což byla otázka nelehká a neobešla se bez sporů. A to ani na Vysočině. Velký spor byl např. mezi obcemi Sněžné (Německé) a Krátká. V Krátké byl již svezen materiál na modlitebnu, ve Sněžném však mezi tím začali stavět.

Jak toleranční modlitebny vypadaly? To bylo přesně určeno přísnými podmínkami tolerančního patentu. Stavba nesměla mít věž, hodiny, zvony, musela stát na okraji obce, s vchodem odvráceným od obce a nesměla se podobat římskokatolickému kostelu. Toto poslední nařízení se vykládalo především tak, že nesměla mít okna ukončená obloukem. Nařízení byla tvrdě dodržována, takže např. v Humpolci, kde udělali okna s obloukem, je po kontrole komise museli částečně zazdít a teprve v pozdějších dobách došlo k obnově oblouků. V rakouské modlitebně v Nasswaldu se dodnes chlubí tamní sbor tím, že se mu podařilo jako jednomu z mála v rakouském mocnářství prosadit si od začátku okna s obloukem. V Proseči museli zazdít nepovolené dveře obrácené směrem k obci apod.

Dalším velkým problémem bylo získání místa na stavbu modlitebny, a posléze i fary, evangelické školy a hřbitova. V Horních Dubenkách je roku 1782 zapsáno: „...konány porady. Hlavně měla být rozřešena otázka: Kde církevní budovy stavěti? Obec sama k tomu žádné příhodné místo neměla...“ Situace se většinou vyřešila, když některý z bohatších evangelíků věnoval či prodal na stavbu kus své zahrady nebo pole za usedlostí. V Telecím o započetí stavby modlitebny čteme: „...Dne 16. června roku 1783 nám bylo vyměřeno místo pro dům modlitební a hřbitov, též pro příbytek pana kazatele na gruntě Josefa Filipového č. 2... Dne 26. července začalo se první kamení vozit od obyvatel Telecího i jiných obcí, ke sboru příslušejících. O rychlosti stavby chrámu je zaznamenán příběh, že na poli, kde se mělo stavět, rostl ještě len, avšak ženy se hned seběhly a ve chvílce jej vytrhaly a začalo se stavět. Již 19. října toho roku byla modlitebna pod střechou, zevnitř nahozena omítkou a posvěcena...“

Materiál na stavbu určen nebyl. Na rozdíl od Slovenska, kde artikulární kostely musely být celé ze dřeva. Stavělo se z toho, co bylo nejdostupnější, na Vysočině tedy především ze dřeva a kamene. První dřevěné roubené modlitebny vznikly v Daňkovicích, Krucemburku a v Opatovicích. Ty byly však záhy nahrazeny modlitebnami zděnými. V současné době máme již jen jedinou dřevěnou toleranční modlitebnu zachovanou v českých zemích – Velkou Lhotu na Valašsku. Dnes jsme unešení její krásou a uvažuje se o prohlášení této stavby za národní kulturní památku. Tehdy, v době toleranční, však pokládali věřící dřevo za něco velmi podřadného. Roku 1786 si farář v Krucemburku posteskl: „...Tento dům, kterýž k tak důležitým a slavným konáním božím určený byl, a až pro jejich potomky státi měl, jest jenom ode dřeva stavěný, zevnitř na východní, západní a půlnocní straně maltou a vápnem ohozený, vnitř pak jest všech okras prostý. Mimo stolice, chatrné kruchty bez varhan a mimo stůl Páně a kazatelnici není tu nic, než holý strop a stěny k spatření...“

Při stavbě modliteben výrazně pomáhali samotní členové sboru, při práci, při sbírkách peněz i staviva. Situace vyplynula z velké chudoby, odráží ale i ohromné nadšení prvních let náboženské svobody. „...*Přičiňmež se a stavějme...*“ říká farář v Horních Dubenkách roku 1786 při položení základního kamene. V kronice poté čteme: „...*Stavba mimo dříví, prken, šindel, hřebíky, cihly, kámen a vápno, což jednotlivci darovali, stála 912 zlatých...*“. V Soběhrdech u rozpisu materiálu je poznámka: „...*oni sami lámat a vozit budou ... oni sami podávat budou...*“. Ve Veselí „...*rozhodli se postavit modlitebnu zděnou, ovšem jen z kamene. Ačkoli byli zatíženi velikými robotami, ...navezli ochotně nejen kámen a písek, ale i vápno, pro něž jezdili až do Sloupu u Blanska, a nešetřili jím...*“ V Humpolci „...*údobé všichni, muži i ženy, konali dobrovolně práci nádenickou a dováželi kámen...*“ Stejně tak v Moravči „...*sami lámali kámen, dříví ze svých lesů darovali, ženy v klíně kamení nosily...*“ František Jakubec v Olešnici slibuje, že „...*zdarma okna do pethausu z lásky udělá...*“ V Novém Městě na Moravě byl 24. května 1784 položen základní kámen a stavělo se s takovou pílí, že již 14. června se mohly konat první bohoslužby a v listopadu téhož roku byla modlitebna posvěcena.

Typ tolerančních modliteben je dán tvrdými podmínkami tolerančního patentu a velkou chudobou vznikajících sborů, odpovídá však i tehdejšímu pojetí víry, které bylo neokázalé, prosté, nerušené dekorativní výzdobou interiéru. Často chybí dokonce i varhany či harmonium k doprovodu zpěvu. Hlavní je soustředění na Boží slovo. V toleranční modlitebně sedí všichni sobě rovni a společně naslouchají kázání a přijímají nalámaný chléb a víno z jednoho kalicha.

Jak vypadal vnitřek toleranční modlitebny? Zde musíme pečlivě rozlišovat dva typy dané příklonem sboru k jednomu ze dvou povolených evangelických vyznání. Za prvé augšpurský, neboli luterský, který se uspořádáním výrazněji neliší od římskokatolických kostelů. Obdélná prostora, často ukončená půlkruhovitou apsidou má většinou dva vchody, tzn. v ose kostela a na boční straně, kruchtu na kratší straně, proti ní oltář a kazatelnu. Lavice jsou klasicky ve dvou řadách, lidé sedí čelem k oltáři. Nejkrásnější, autenticky dochovanou modlitebnou AV na Vysočině je již zmiňovaná modlitebna v Humpolci.

Oproti tomu zcela odlišné je uspořádání interiéru u modliteben reformovaného neboli helvetského vyznání. Orientace není podélná. Hlavní vstup je uprostřed delší strany, proti němu na zdi mezi okny je kazatelna, pod ní uprostřed prostoru stůl Páně s ohrádkou. Lavice obklopují stůl Páně ze tří stran. Kapacita prostoru je navýšena pomocí dvou krucht po obou bocích, případně krucht obíhá tři strany modlitebny. Typickým mobiliářem modlitebny je tedy kazatelna, stůl Páně, který obíhala ohrádka, ve většině kostelů již odstraněná a zničená. Součástí ohrádky byla někdy i křtitelnice s cínovou miskou uvnitř, nebo křtitelnice stála samostatně. Pak zde byla farářská lavice, presbyterská lavice a lavice ostatní. Nejzachovalejšími modlitebnami reformovaného vyznání jsou na Vysočině vedle zmíněných Daňkovic rovněž modlitebny ve Veselí, Horních Vilémovicích, bez věže je modlitebna ve Strměchách apod.

V tolerančních modlitebnách se mnohdy dlouhodobě zachoval tradiční způsob sezení v lavicích. Někteří starší ještě pamatují zasedací pořádek, kdy muži seděli na jedné straně, ženy na druhé a mládež na kruchtě. Byly i jiné varianty, ve Velké Lhotě na Valašsku sedí dodnes všechny ženy dole, všichni muži i chlapci na kruchtě. V Jimramově zase seděli lidé odděleně podle obcí. Když se později rozhodli Borovničtí evangelíci odtrhnout od jimramovského sboru a postavit si vlastní kostel, vznikl spor o lavice, neboť si své lavice chtěli Borovničtí odvézt.

Do evangelické modlitebny dále neodmyslitelně patří tabulka na čísla písní. Jedna z nejstarších se dochovala v Humpolci, na ni se psala ještě čísla písní křídou. K výbavě přísluší i pokladnička na sbírku, z bohoslužebného nádobí pak cínový kalich (některé nejcennější byly doneseny faráři z Uher), cínové konve na víno, křtící konvička a talíř na chléb. Užívaly se textilní pokrývky na stůl Páně ale třeba i na pohřební máry.

Nejtypičtější výzdobou tolerančních modliteben jsou však nápisy biblických veršů, malované na zdech a to jak zvenčí tak uvnitř. V předloňském roce proběhlo restaurování nápisů na fasádě toleranční modlitebny v Humpolci. Nápis pod římsou zde byl restaurován, u dolního nápisu nad vchodem jde o rekonstrukci podle starých fotografií a dochovaného zapsaného textu. Fasáda zde patří k výjimečně dochovaným (většina evangelických modliteben byla při pozdějších opravách zvenku zcela otlučena) s typickou evangelickou střízlivou barevností – kombinací bílé a šedé barvy. Spolu s nápisy a štukovým letopočtem nám dnes humpolecká modlitebna dává představu o vzhledu modliteben toleranční doby. Nápisy byly ale i v interiérech a to v hojném počtu. Eva Melmuková ve své knize „Patent zvaný toleranční“ cituje z kroniky obce Horní Čermná ve východních Čechách popis výzdoby toleranční modlitebny. Bylo to: „*stavení asi 8 m dlouhé a 9 m široké, 5,5 m vysoké, postavené ze dřeva ale zevnitř nahozené a z obou stran nabílené, takže dělalo dojem zděného.*“ Na zdech byly namalovány v květinových věncích nápisy. Z následujícího výčtu všech užitých biblických veršů zjišťujeme, že v této malé prostoře bylo kromě desatera napsáno na stěnách celkem 11 (!) poměrně dlouhých textů.

Nápisy však nebyly pouze na zdech, mnohdy zdobily i kazatelnu, stůl Páně, kruchtu apod. Prostor byl plně využit. Výzdoba chrámu nebyla samoučelná. Sloužila vzdělání, potěšovala a napomínala sbor. Je logické, že evangeličtí „písmáci“ po dlouhém období tajného čtení a poslouchání Písma, chtěli mít nyní texty zobrazeny veřejně. Rozsáhlé texty desatera, vyznání víry apod. pokrývají též zdi toleranční modlitebny v Daňkovicích, autentické nápisy byly odkryty v Moravči, unikátní nápisy jsou v Libiši u Neratovic. Tam nacházíme totiž i hebrejský text a verš psaný maďarsky (který nejspíše nechal napsat farář příšlý z Uher). Nápisy ozdobně malovali většinou učitelé, byla to součást jejich práce. Oblíbeným se stal i biblický verš v rámečku, který si věšeli evangelíci doma na zeď.

Toleranční modlitebny prošly postupem času řadou stavebních změn. Paradoxně svoboda daná protestantským patentem roku 1861 znamená často jejich likvidaci a nahrazení novým kostelem, nebo aspoň radikální přestavbu, prodloužení, přistavění věže, zvýšení atd. Sjednocením církví AV a HV v českých zemích do ČCE roku 1918 rovněž došlo k potření rozdílných řešení interiérů původních modliteben AV a HV. Od protestantského patentu do konce 19. století byly na Vysočině zbořeny dvě toleranční modlitebny v Novém Městě na Moravě a v Rovečném. Byly nahrazeny velkými chrámy, koncipovanými například v Rovečném pro 700 věřících. Postupně bylo na Vysočině postaveno osm nových evangelických kostelů. Stavby většinou podle projektů vídeňských architektů v historizujícím slohu, byly výrazně finančně dotovány německou církví – Gustav Adolf spolkem apod. Řada kostelů tohoto typu, jako například v Humpolci je dnes prázdných. K tolerančnímu ideálu se trochu více navrátily stavby evangelických modliteben v době 1. republiky, např. funkcionalistická stavba v Blažkově, postavená roku 1926.

Evangelickým stavbám je věnovaná malá pozornost a velmi málo se o nich ví. Pro většinu historiků umění jsou tyto stavby velmi „mladé“ a nezajímavé. Evangelické kostely totiž zřídka stavěli významní architekti, zvláště pak na Vysočině. Toleranční modlitebny představují však zcela specifický fenomén (na což upozorňuje řadu let i společnost VERITAS). Přísnými nařízeními Josefa II. vznikla skupina několika velmi podobných „domů modlitby“, které nás svou prostotou a účelností dodnes hluboce oslovují. ■

Fotografie ze semináře v Pardubicích: M. Soukup

Fotografie v textu: M. Procházková. a) Humpolec, toleranční modlitebna AV;

b) Horní Vilémovice: Toleranční modlitebna HV, interiér

Cesta Dačicemi 16. století

V součinnosti s Muzejním spolkem v Dačicích a pod záštitou města uspořádala historická společnost VERITAS (přednášející: doc. PhDr. Eva Melmuková, technická spolupráce: Richard David) třídílný cyklus přednášek pod shora uvedeným názvem. První přednáška 15. března 2007 „Dačice před 500 lety“ byla věnována nejstaršímu období a prvním náznakům změny, která vytvořila za vlády rodu Krajířů z Krajku z Dačic skutečné historické město. V této souvislosti je zajímavé, že Krajířové měli odvahu přijmout zákony nezaštitěnou Jednotu bratrskou pod svoji ochranu a město se stalo jejím druhým největším střediskem (po Třebíči) na jihozápadní Moravě. V druhé přednášce 29. března „Dačice mění svou tvář“ byla středem zájmu urbanistická a architektonická proměna městského centra včetně nově zbudovaného staršího z obou dačických zámků. S tím souvisel samozřejmě jako nutný předpoklad i rozvoj typických městských aktivit (funkční správa, cechy, škola, lázně atd.). V poslední přednášce 12. dubna „Poslední vzepětí krajířovských Dačic“ se pozornost soustředila na zástavbu zcela nově zbudovanou: mladší z obou zámků na návrší západně od dosavadního centra a přilehlé náměstí. Spojnicí nového a staršího centra a stálým symbolem Dačic se stala renesanční věž tehdy ještě gotického kostela sv. Vavřince v místě původní středověké osady na křižovatce cest. V této věži cvičilo svůj zpěv také literátské bratrstvo tehdejší dačické farnosti podobojí. Zůstal po něm v muzejních sbírkách vzácný odkaz, iluminovaný Dačický graduál. Dochoval se téměř celý, kromě několika listů s připomínkou M. J. Husa, které byly později vytrženy.

V 16. století se Dačice staly střediskem úzce propojeným s životem Českých zemí obecně. Z dačických rodáků lze uvést např. tiskaře Jiřího Jakubů a jeho syna Jana, působícího v Praze, autora prvního souboru anatomie a mnoha dalších děl, „poetu laureata“ Matouše Philomatesa, ale i správce sborů Jednoty bratrské např. v Uherském Brodě (B. Jiří Dačický) nebo ve Strážnici (B. Matouš Dačický). Naopak v dačickém sboru pracoval mj. B. Havel Dřevínek, člen Úzké rady Jednoty a autor 18 písní v Šamotulském kancionálu.

Všechny přednášky se konaly za hojné účasti zájemců z řad širší veřejnosti v sále městského muzea. Byly doprovázeny hojnou dokumentací, takže byly vlastně komentováním připraveného obrazového a kartografického seriálu. *Foto: R. David* ■

Logo společnosti VERITAS

Logo společnosti VERITAS je totožné se základními symboly české reformace. Je to Písmo svaté – Bible otevřená pro všechny ve srozumitelném jazyku, společný symbol všech proudů reformace. Na jejích stránkách jsou vepsána dvě velká písmena řecké abecedy (alfabety): A (alfa) a W (omega). Tato dvě písmena odkazují k biblickému citátu z Apokalypsy 22,13: „Já jsem Alfa i Omega, první i poslední, počátek i konec.“ Verš hovoří o Ježíši Kristu, o němž právě Bible věrně svědčí. Obě řecká písmena identifikují otevřenou knihu jako právě Bibli. Otevřená Bible je doplněna kalichem, jednoznačným a jednotícím symbolem všech myšlenkových směrů české reformace. Kalich odlišoval husity (kališníky) od ostatních tehdejších křesťanů. Kalich byl znamením basilejských kompaktát, která vycházela z husitského druhého pražského artikulu. Ten vybízel křesťany od 15. století kromě návratu k vysluhování svaté večeře Páně podle původní praxe prvních apoštolů, především k praktickému uznání rovnosti všech lidí před Bohem i na tomto světě. Autorem grafického ztvárnění loga VERITAS je Mgr. Jiří Zejfarť, emeritní českobratrský farář. ■

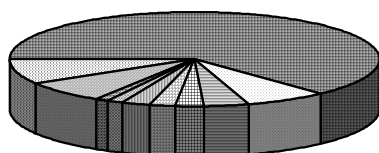
Společnost VERITAS na konci roku 2006

Statistika členstva společnosti VERITAS podle údajů k 31. prosinci 2006

Rozhodný okamžik: 31. prosinec 2006

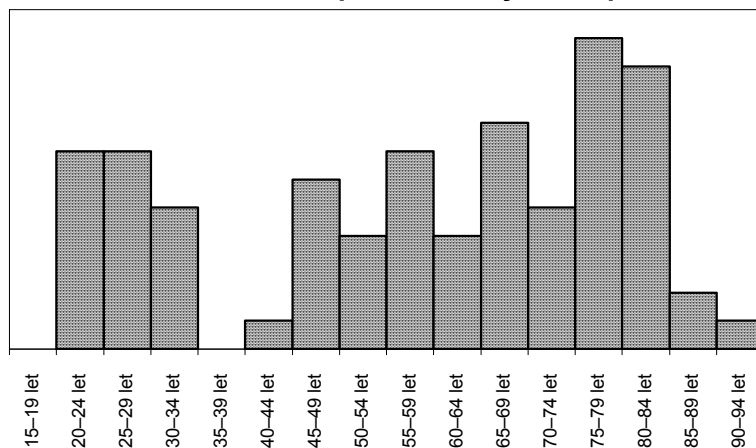
Sledované hledisko	Ukazatel	Hodnota	Podíl %	Poznámka
počet členů	celkem	81	100%	
	kteří v roce 2006 zaplatili členské příspěvky	50	62%	
struktura podle pohlaví	muži	47	58,0%	
	ženy	34	42,0%	
struktura podle státní příslušnosti	Česká republika	79	97,5%	
	Slovenská republika	2	2,5%	
struktura podle vyznání	Československá církev evangelická (ČCE)	51	62,96%	
	Církev československá husitská	6	7,41%	
	Bratrská jednota baptistů	3	3,70%	
	Ochranovský seniorát ČCE	2	2,47%	
	Církev bratrská	2	2,47%	
	Rímskokatolická církev	2	2,47%	
	Slezská církev evangelická AV	1	1,23%	
	Evanjelická církev AV (Slovensko)	1	1,23%	
	bez církevní příslušnosti	6	7,41%	
neuveдено	7	8,64%		
věková struktura	věk nejstaršího člena	92		*1914
	věk nejmladšího člena	20		*1986
	průměrný věk	58		*1948
	věk prostředního člena (medián)	62		*1942
	nejčtenější věk (modus)	20,26,82	vždy 4x	*1986,*1980,*1924
	(střední délka života ČR – k roku 2005)	76		*1930
členové starší než 76 let	20	26%	*1929 a starší	
pětileté věkové skupiny	15–19 let	0	0,00%	*1987 až *1991
	20–24 let	7	8,64%	*1982 až *1986
	25–29 let	7	8,64%	*1977 až *1981
	30–34 let	5	6,17%	*1972 až *1976
	35–39 let	0	0,00%	*1967 až *1971
	40–44 let	1	1,23%	*1962 až *1966
	45–49 let	6	7,41%	*1957 až *1961
	50–54 let	4	4,94%	*1952 až *1956
	55–59 let	7	8,64%	*1947 až *1951
	60–64 let	4	4,94%	*1942 až *1946
	65–69 let	8	9,88%	*1937 až *1941
	70–74 let	5	6,17%	*1932 až *1936
	75–79 let	11	13,58%	*1927 až *1931
	80–84 let	10	12,35%	*1922 až *1926
	85–89 let	2	2,47%	*1917 až *1921
	90–94 let	1	1,23%	*1912 až *1916
rok narození neuveden	3	3,70%		

Struktura členů podle vyznání

- Československá církev evangelická (ČCE)
- Církev československá husitská
- Bratrská jednota baptistů
- Ochranovský seniorát ČCE
- Církev bratrská
- Rímskokatolická církev
- Slezská církev evangelická AV
- Evanjelická církev AV (Slovensko)
- bez církevní příslušnosti
- neuvedeno

Struktura členů podle věkových skupin

Na konci roku 2006 měla historická společnost VERITAS celkem 81 členů, (z toho v roce 2006 uhradilo příspěvky 50 z nich). Počet členů je dlouhodobě ustálený, přestože dochází každý rok k úbytku členů úmrtím nebo vystoupením. Záporné saldo je ale vyrovnáváno novými členy. Jak vyplývá z tabulky a grafu, členstvo tvoří stále ve velké většině senioři. Nejméně členů je ze střední generace. Průměrný věk společnosti VERITAS je 58 let, věk prostředního člena (tzv. medián) činí 62 let. Z pohledu náboženského vyznání zůstává stále pravdou fakt, že VERITAS tvoří především příslušníci křesťanských denominací, zejména různých protestantských směrů, menšina členů je konfesně nevyhraněná, nebo její náboženské vyznání neznáme.

Hospodaření společnosti VERITAS v roce 2006 skončilo ztrátou cca 22 000 Kč. Ta byla kryta zůstatkem z předchozího roku. Na rozdíl od předchozího roku se nám podařilo v celém rozsahu využít dotaci 20 000 Kč, přidělenou fondem EU Mládež na letní soustředění mladých historiků 2006. Díky ní jsme mohli na konci roku vydat z tohoto soustředění sborník v poměrně vysokém nákladu.

Činnost během roku byla jako obvykle velmi bohatá. Dva semináře pro zájemce o dějiny české reformace v Pardubicích na jaře a na podzim, v květnu valná hromada, v červnu vzpomínkové shromáždění 21/6, v červenci soustředění mladých historiků tentokrát se spoluúčastí skupiny studentů z Evangelického školního centra v Lipsku. Mladí historikové se v menším počtu sešli ještě na podzim k brigádě v Telči. S proběhlými akcemi a dalšími důležitými informacemi byli všichni členové jako obvykle vyrozuměni v časopisech společnosti VERITAS – Informačním bulletinu a Hlasu Střediska české reformace. Kromě toho pokračovaly přípravy Edice tolerančních přihlášek. Během roku 2006 vyšel poprvé svazek Mladá Boleslav a druhé vydání Měst pražských. Všechny publikace byly vystaveny na webových stránkách společnosti VERITAS volně k dispozici všem zájemcům.

Ze zprávy pro valnou hromadu 2007 vybral M. Soukup ■

Internetové stránky společnosti VERITAS v zimě a na jaře 2007

Bratr jednatel se v prosinci 2006 opět zúčastnil pravidelné valné schůze o. s. Evangnet. Evangnet měl v prosinci 2006 9 individuálních a 13 kolektivních členů (právnických osob). Projednávaly se dílčí změny na portálu Evangnet.cz, přechod k jinému bankovnímu ústavu a připravovala se úprava stanov Evangnetu. Byl oznámen potěšitelný fakt, že internetová doména Evangnet.cz byla v průběhu roku 2006 konečně přepsána občanskému sdružení Evangnet.

V uplynulém období byly webové stránky VERITAS obohaceny o nové logo VERITAS. Do sekce Stanoviska a názory přibylo stanovisko VERITAS ke sporu o katedrálu sv. Víta na Pražském hradě a text ke tradici české reformace připravený Kruhem českých duchovních tradic. Dále byl vložen aktualizovaný katalog knihovny VERITAS a upraven seznam spolupracujících organizací (nově je zde například odkaz na Historickou společnost francouzského protestantismu). Poslední významnou změnou je uveřejnění recenze O. Matějky na novou knihu dr. Z. Nešpora, která vyšla v Dějinách a současnosti, a také Nešporova reakce na ni.

Od počátku roku 2007 návštěvnost stránek VERITAS poklesla po veleúspěšném listopadu 2006 (s více než 1 400 návštěvníky) opět těsně pod 1 000 měsíčně. V počtu přístupů od založení stránek v roce 2002 bylo v současné době zaznamenáno již 8 700 přístupů. Nejžádanější stránky jsou stále ty stejné: úvodní s aktualitami, stránka s periodiky a edicí a Kruh českých duchovních tradic. Čtenáři stránek k nám nyní přicházejí nejčastěji ze stránek věnovaných vladyckému rodu Ottů z Losu (sekce poprav 21/6/1621), dále je na Kruh českých duchovních tradic odkazováno z prezentace o historii (sv. Prokop) na adrese: <http://druidova.mysteria.cz/> a z Informačního systému jihočeských archivů, kde je inzerována Edice tolerančních přihlášek.

Miroslav Soukup, správce stránek ■

O čem jednal výbor společnosti VERITAS na svých schůzích 21/10/2006, 9/12/2006, 20/1/2007 a 31/3/2007

- Přibližně od Vánoc 2006 používá VERITAS loňskou valnou hromadou schválené logo s Biblí, písmeny alfa a omega a kalichem na svých periodikách, internetových stránkách a hlavičkových papírech.
- Do českobratrského sboru v Kovánci (nedaleko Mladé Boleslavi) jsme zaslali rámcové libreto výstavy, která by měla vzniknout po vzoru Vysoké u Mělníka v bývalé kovánecké márnici. Tematicky bude věnována vývoji kováneckého sboru v kontextu okolí (zejména českobratrské minulosti Mladé Boleslavi).
- Do Památníku české reformace ve Velké Lhotě u Dačic byla sestrou moderátorkou Melmukovou darována vývěsní tabule před kostel. Za dar děkujeme.
- Pro soustavné neplacení členských příspěvků byli k 1/5/2007 vyřazeni z kartotéky čtyři členové VERITAS.
- Od 1/1/2007 se své funkce ujala nová pokladní, sestra Soukupová. K usnadnění její práce s bankovním účtem VERITAS byla zřízena bezplatná služba elektronického bankovníctví a byla jí vydána debetní karta pro výběry z automatu.
- Společnost VERITAS se stala rozhodnutím výboru řádným členem občanského sdružení Na dobrých cestách. Toto sdružení se zabývá provozem naučných stezek Greenways v okruhu Velké Lhoty u Dačic. Členství je podmínkou úzké spolupráce v rámci regionu zejména při přípravě každoročního Festivalu řemesel a vyznání, který probíhá v září.
- Dále průběžně pokračovaly práce na sestavování vyjádření k úrovni zpracování náboženské problematiky v učebnicích dějepisu, zeměpisu a českého jazyka. Učebnic, čítanek a různých pracovních sešitů bylo v uplynulém období velice mnoho a to z různých nakladatelství. S naprostou většinou z nich máme výborné vztahy. Administrativní spolupráce s Ekumenickou radou církví ČR, jejímž jménem tato vyjádření zpracováváme, zůstala na nezměněné vysoké úrovni i po personální obměně v jejím sekretariátu.
- Během podzimu a zimy se rozšířil tým spolupracujících na přípravě dalších dílů Edice tolerančních přihlášek. V současné době pracujeme především na revizi prvního vydání edice pro kraj Beroun.

Upozornění na publikace

- **Sborník z 10. pracovního soustředění mladých historiků 2005**

Společnost VERITAS vydala na jaře 2007 dlouho slibovaný sborník ze soustředění v létě 2005 s tématem: „Česko-německé vztahy v Čechách a na Moravě v době toleranční (1781–1784)“. Sborník je česko-německý a obsahuje přednášky k česko-německým vztahům do konce 18. století a k toleranční době. Hlavní kapitolou je výstup ze samotného hlavního tématu soustředění, který odhaluje česko-německé vztahy ve vytipovaných oblastech tolerančních sborů na území dnešní ČR. Doplnkem ve sborníku jsou rozšiřující referáty o městských tolerančních sborech v Praze a Brně, o archivu tolerančního sboru a texty k soutěži Neznámý známý. Nechybí ani zpráva o proběhlém soustředění od vedoucích a reakce několika účastníků. Vše završují seznamy účastníků a obrazové a fotografické přílohy vyvedené v barvě.

- **Sborník z 11. pracovního soustředění mladých historiků 2006**

VERITAS vydala na konci roku 2006 sborník z letního pracovního soustředění mladých historiků. Zabývá se tématem „Československo a NDR v letech 1948–1968“. Shrnuje v sobě výsledky několikaměsíčního projektu, který měl před letním týdenním pobytem ještě distanční korespondenční část. Z důvodu spolupráce se studenty ze SRN je i

tento sborník dvojjazyčný, česko-německý. Věnuje se tématům, která mladí historikové studovali v rámci dílen (workshopů) během svého pobytu ve Velké Lhotě u Dačic. Jde o problematiku vztahu státu a církvi v daném období v obou státech, každodennosti prostých lidí v 50. a 60. letech 20. století a vizuálního umění téže doby. Samostatně jsou uveřejněny některé příspěvky zaslané v rámci korespondenční přípravné fáze projektu – vzpomínky na měnovou reformu v ČSR v roce 1953, reportáž z lidového povstání v NDR 17/6/1953 a vzpomínky rodinných příslušníků jednoho účastníka na rok 1968. Podrobně je zachycena podstatná část rozhovoru účastníků s pamětnicí – moderátorkou VERITAS doc. Melmukovou o svobodě svědomí a její životní zkušenosti ve zkoumané době. V závěru je věnován prostor reakci účastníka a obrazové příloze.

- Evangelíci v rané toleranční době v Čechách a na Moravě

Společnost VERITAS je už asi poslední, kdo ještě nabízí ke koupi v současnosti tento dosud nepřekonaný sborník k dané tematice. Na adrese společnosti VERITAS jej může každý zájemce získat za cenu cca 600 Kč.

Bibliografická citace sborníku: *Evangelíci v rané toleranční době v Čechách a na Moravě, Praha 1995 (svazky 1–4, 7–8), 1996 (svazky 5–6), 8 svazků a samostatná kartografická příloha, celkem 423 s.*

- Nevalova komeniologická publikace

Daniel Alexandr Neval (1970–2005) věnoval značnou část svého předčasně ukončeného života studiu historie. Narodil se ve Švýcarsku, ale po předcích vnímal návaznost na české prostředí a tradici české reformace. Ne náhodou se stalo tématem jeho disertační práce v roce 2004 na teologické fakultě curyšské univerzity dílo J. A. Komenského.

Jeho velmi podnětná disertační práce vydaná v němčině v řadě „Zürcher Beiträge zur Reformationsgeschichte“ je k dispozici ve svazku 23. Vydalo ji teologické nakladatelství v Curychu v roce 2006 pod názvem *Die Macht Gottes zum Heil*, podtitul: *Das Bibelverständnis von Johann Amos Comenius in einer Zeit der Krise und des Umbruchs*.

Autor si všímá mj. stavu teologie a církve i tradice v pojetí Komenského, rozhovoru tradic a vztahu k Písmu. Věnuje se také počátkům Jednoty bratrské a jejímu odmítnutí církevně-autoritativního výkladu Písma. V rámci biblického poselství upozorňuje autor na důležitý pojem „zákon Kristův“, který hrál podstatnou roli v české reformaci. Informuje o rozhovoru badatelů na téma, zda u nás v 15. století šlo o předreformaci nebo o typ reformace, který předchází dějinně luterství a kalvinismus.

V závěrečném shrnutí připomíná autor Komenského výzvy k našemu domýšlení. Týkají se lidské touhy po Bohu a jeho blízkosti, života v pohybu víry, lásky a naděje, otázky víry a autority. Kromě Boží autority v Písmu poznává Komenský stopy Božího promlouvání i v „knize přírody“. Autoritu církve Komenský neklade do úzkého vztahu s autoritou Kristovou. Církev je dle něho shromážděním lidí, kteří se mohou mýlit.

Kniha D. Nevala je vzácným příspěvkem komeniologické literatury jak v českém, tak v evropském kontextu. Vzhledem k znalostem, vztahu autora k zemi předků a pečlivému vědeckému zpracování bude tato studie jistě nepostradatelným doplňkem odborných knihoven i obohacením vážných zájemců o tuto problematiku.

ThDr. Petr Melmuk, Th.D. (HTF UK) ■

- Nešpor, Zdeněk R.: Náboženství na prahu nové doby – Česká lidová zbožnost 18. a 19. století. Albis International, Ústí nad Labem 2006, 693 s. ISBN 80-86971-06-6

Atraktivní název na první pohled impozantní knihy, vzešlé z disertace historika a sociologa Zdeňka R. Nešpora, vzbuzuje velké naděje. Sociohistorická analýza novověkých českých náboženských dějin mimo rámec konfesionálních historiografií totiž opravdu citelně chybí. Na vytrvalce, který se začne prokousávat šesti sty stránkami Nešporova textu,

ovšem čeká překvapení. Zpočátku docela milé. Probírá se totiž fundovanou a zajímavě podanou církevní historií českých zemí 18. a 19. století víceméně klasického stříhu, osvěženou přehledem a analýzou konfesionální literární produkce všeho druhu. Chvályhodnou originalitou je autorův zájem o jevy na rozhraní různých konfesionálních i sociálních prostředí. Mezi motivy tohoto druhu patří pasáže o sousedské předtoleranční snášenlivosti, o pórovitosti intelektuální bariéry mezi evangelickou a katolickou teologickou produkcí, o způsobech překladů elitních diskursů do nižších vrstev. Tam, kde se Nešpor opírá o poctivou znalost pramenů, působí také nejpřesvědčivěji – jde zejména o kapitoly věnující se fenoménu východočeského sektářství od toleranční doby až do konce 19. století.

To vše autor podává v poněkud zvláštním jazyce, kde vedle sebe nacházíme exotická spojení jako *synkretistický konglomerát* (s. 395), *shánčlivá péče* (s. 322) či obzvlášť pikantní *košnické kremace* (s. 516) a jen s vypětím rozluštitelná souvětí typu: „*Není důvodné domnívat se, že by později byl tento poměr relativně nové pietistické literatury ke starší emigrantské či předbělohorské české zvrácen ve prospěch později uvedených, pravděpodobný je spíše opak*“ (s. 174). Hnidopišské poznámky na adresu obtížně stravitelného stylu patří do recenzní rétoriky, v případě Nešporova díla ovšem odkazují k závažnějšímu neduhu. Akrobatické větné konstrukce propletené učeným cizojazyčným výrazivem jako by měly zastříit vnitřní nepropracovanost autorových tezí. Poctivý čtenář totiž po několika stech stránkách textu zjistí, že většina práce je, jak by řekli odchovanci francouzské historické školy, o kterých se Zdeněk R. Nešpor s obdivem zmiňuje, *hors sujet*. Explicitně a česky: kniha s podtitulem *česká lidová zbožnost* není (primárně) o české lidové zbožnosti. Z čistě kvantitativního hlediska představují kapitoly s přímým vztahem k „lidové zbožnosti“ asi třetinu díla. Co se frekvence samotného pojmu zbožnost/religiozita týče, na nedostatek si nelze stěžovat. Nešpor o zbožnosti mluví rád a často a zdobí ji nejrůznějšími přívlastky: *barokní katolická* (s. 34), *vnitřní* (s. 39), *skutečná* (s. 87), *oficiální* (s. 94), *vnější* (s. 408), *nová osvícenská* (s. 464), *organizovaná* (s. 469), *v plném smyslu* (s. 601) atd. Problém je, že na žádném místě přesně nedefinuje, co přesně pod „zbožností“ či „zbožnostmi“ rozumí. To ostatně platí i pro další klíčové pojmy názvu knihy: o fenoménu „náboženství“ začíná autor s odvoláním na Danièle Hervieu-Légerovou uvažovat až na samém konci knihy, obsah kategorie „lid“ zůstává taktéž neosvětlen stejně jako další užívané příbuzné koncepty „elity“ a „položidu“.

Bez jasné definice toho, co chce analyzovat, však nemůže ani historik ani sociolog najít vhodnou metodu řešení daného problému. Nezbyvá tedy než mlžít a za tímto účelem neexistuje vhodnější pojem než „diskurs“. Pod (opět) blíže neurčený „diskurs“ se totiž skrývá leccos a leckdo. „Zbožnost“ ovšem těžko, což uznává i Zdeněk R. Nešpor, když v závěru své knihy zmiňuje dva typy zkoumání „sociální reality náboženství“ jednak skrze její „prezentaci v příslušných písemně fixovaných diskurzech“, jednak v „sociálním jednání“ (s. 589). Jinak řečeno: „zbožnost“ je praktika (viz např. Roger Chartier) a jako taková musí být analyzována. To představuje bezpochyby velmi náročný úkol, neboť vyžaduje nesmírně široký záběr a velkou invenci ve výběru pramenů. Bez hloubkové analýzy sociálních jednání ovšem budeme jen dál reprodukovat staré, ale velmi životaschopné stereotypy. V Nešporově knize (hlavně v její poslední třetině) jde zejména o tatíčkovské vyprávění o českém „matrikovém katolicismu“ a předčasně a hluboké české sekularizaci. Ani metoda zaseklé gramofonové desky sveřepě opakující refrén o tom, že „národ nahradil církev jako všeobjímající společenství“ (citát z R. Rémonda na s. 216) nepřesvědčí kritického čtenáře o platnosti této teze, pokud ji dokládá úspěch Hankova husitského podvrhu (s. 370) a proměny repertoáru flašinetáře Haise (s. 537). Sám autor si je v tomto ohledu dobře vědom křehkosti své argumentace, když se dvakrát (s. 413, 465) vrací k pramenné nedoložitelnosti této „svůdné“ teze. Proč tedy předkládá čtenáři tak sebevědomé závěry o identitním zakotvení „většiny české společnosti“ v 19. století (s. 502, 584 atd.)?

Na podobná konstatování zatím nelze než resignovat, k velké generalizující syntéze na dané téma vede cesta pouze skrze precizní dílčí studie ze sociálních dějin náboženství. Skvělou inspiraci poskytuje produkce skupiny posledních bielefeldských žáků H. U. Wehlera, a zejména jejího nejvýraznějšího představitele – Olafa Blaschkeho. Jeho práce o německém katolickém „milieu“ (chybějící v Nešporově bibliografii) jsou mimochodem mnohem inspirativnější než jeho kontroverzní výstupy o „zweites konfessionelles Zeitalter“ (Nešporem nekriticky přejímané), zajímavé spíše pro svou výpovědní hodnotu o vnitřních mechanismech vysoce konkurenčního prostředí německé historiografie, které někdy nutí mladé historiky k poněkud křečovitě originalitě. V německé, anglosaské a italské literatuře existuje i mnoho podnětných studií k problematice „nacionalizace konfesí“ a „konfesionalizace národů“ relevantních pro nové nahlédnutí klasických tezí o českém 19. století. V Nešporově studii ovšem chybí i některé zásadní české příspěvky především k 19. století v českém protestantském prostředí: nelze opomenout sice nepublikovanou, ale kvalitní habilitační práci Pavla Filipiho z ETF UK *Ekumenické motivy v českém evangelictví 19. století* (1974) a dvoudílnou biografii Karla Eduarda Lányho z pera Rudolfa Řičana (1935, 1938), opravdovou pokladnicí archivně podložených informací o mikrosvětě českého luterství v 2. polovině 19. století.

Nešporovu knihu můžeme bezesporu označit za důležitý krok na cestě k oné vzdálené syntéze. Škoda zmiňovaných i nezmiňovaných vad na kráse, které jsou ovšem v tak rozsáhlém textu možná víc než autorovým problémem důsledkem nedostatečné redakční práce nakladatele. Proč například nebyla kniha před vydáním zbavena vědeckost dokazujících pasáží, které mají své místo v disertaci, ale nikoli v publikované knize, nemluvě o četných a zbytečných opakováních (identické citáty z Kutnara, Bossueta atd.)? A v neposlední řadě: nemaťte už prosím příště natěšené čtenáře nemístnými názvy.

Mgr. Ondřej Matějka (FF UK) ■

(Převzato: *Dějiny a současnost* 29, 2007, č. 1, s. 44.)

Pozvánky na nejbližší akce

• Akce pořádané společností VERITAS:

21/6/2007 18:00	<u>Vzpomínkové shromáždění na Staroměstském náměstí</u> (Staroměstské náměstí v Praze; úvodní proslovy, koncert, položení věnců k pomníku – u příležitosti 386. výročí poprav 27 představitelů českého stavovského odboje roku 1621.)
13–20/7/2007	<u>12. pracovní soustředění mladých historiků</u> (Telč; týdenní pobyt mládeže s ústředním tématem: Československo a NDR v letech 1968–1990 . Přihlášky: na adresu veritas@evangnet.cz).
11/10/2007	<u>Vzpomínkové shromáždění na Vítkově v Praze</u> (u příležitosti 583. výročí úmrtí Jana Žižky z Trocnova v roce 1424)
20/10/2007 10:00	<u>26. seminář pro učitele a zájemce o dějepis, český jazyk a společenské vědy</u> (ČCE Pardubice, Sladkovského 638; téma přednášky: <i>Tomáš Juren: Tolerance a hudba srdce</i> ; přednáší S. Bolom)
25–28/10/2007	<u>Podzimní brigáda mladých historiků v Telči</u> (na programu: pokračování v katalogizaci knihovny VERITAS)

• Občanské sdružení Exulant (<http://exulant.evangnet.cz>) nás zve na:

9–10/6/2007	<u>Evangelizační den Exulantu v Šumperku</u>
30/6/2007	<u>Mimořádná slavnostní členská schůze Exulantu v Praze</u> (pořádáno k životnímu jubileu předsedy Exulantu Mgr. Pavla Smetany)
31/8–2/9/2007	<u>Poznávací zájezd Exulantu do jižních Čech</u>

15–16/10/2007 Výroční konference a valná hromada Exulantu k jubileu Jednoty bratrské v Letohradu a Kunvaldu (hlavní téma: **Jednota bratrská – český přínos světové ekumeně**)

• **Historicko-vlastivědná společnost MORAVIAN v Suchdole nad Odrou**
(<http://www.moravian.cz>) **nás zve na:**

9/6/2007 Dny Pilawy v bývalé bratrské osadě Gnadenfrei (zájezd)

20–24/6/2007 Workshop pro studenty v Muzeu Moravských bratří v Suchdole n/O

20–31/8/2007 Putovní výstava 550 let Jednoty bratrské v kult. domě v Suchdole n/O

říjen 2007 550 let Jednoty bratrské v Herrnhutu (zájezd)

• **Další pozvánky:**

16/6/2007 Ekumenické shromáždění k 550. výročí založení Jednoty bratrské v Kunvaldu

1/7/2007 Tradiční setkání k uctění památky M. Jana Husa na Růžovém paloučku u Litomyšle (pořádá Spolek přátel Růžového paloučku: <http://www.ruzovypaloucek.wz.cz/index.php>)

6/7/2007 Tradiční shromáždění v Husinci u Prachatic a na Kalichu u Železného Brodu k poctě mučednické smrti M. Jana Husa v Kostnici roku 1415

Errata

Omylem vzniklým při redakci posledního čísla Hlasu Střediska české reformace (č. 11/2006) se text uveřejněný již o rok dříve v předchozím čísle na témž místě objevil jako dva poslední odstavce kapitoly „Informace Střediska české reformace“ (s. 2 a 3). Za chybu se čtenářům omlouváme.

Oznámení a inzeráty

• **Překlady z francouzštiny**

Historická společnost VERITAS se obrací na širokou obec příznivců své činnosti s prosbou o pomoc při překládání z francouzského jazyka do češtiny. Jde o zamýšlené překlady sborníků z Konferencí evropských protestantských muzeí, kterých se členové VERITAS (jako jediní zástupci České republiky) pravidelně účastní již více než deset let. Jejich pořádající organizace – Historická společnost francouzského protestantismu (Société de l'Histoire du Protestantisme Français) – vydává z každého ročníku konference sborník ve francouzštině. Dlouho plánovaným záměrem VERITAS je překlad alespoň těch nejzávažnějších příspěvků do češtiny. Záměr komplikuje především nemožnost překladatelské práce finančně odměnit. Osobně zainteresovaní frankofonní zájemci o tuto práci, kteří by tím rádi pomohli dobré věci a zároveň rozšiřovali svůj rozhled, se mohou kdykoliv obrátit na naši společnost například emailem (veritas@evangnet.cz), nebo telefonicky (+420 567 243 888). Děkujeme za pochopení.

• **Tvorba a administrace webových stránek VERITAS**

Historická společnost VERITAS hledá spolehlivého pracovníka, který by byl ochoten pomoci s tvorbou a správou webových stránek VERITAS. Po dohodě by šlo buď pouze o kroky dílčí – aktualizaci a doplňování některých sekcí stávající struktury stránek, nebo o přípravu celkové modernizace stránek (bez rámců, s využitím kaskádových stylů, nového designu apod.). Podle možností případně také o překlady dosud nepřeložených sekcí do angličtiny. Spolupráce by rozhodně neměla překročit jednu hodinu týdně a byla by nehonorovaná. Případný zájemce se může (třeba i nezávazně) informovat o podrobnostech na emailu veritas@evangnet.cz. Děkujeme za pochopení.

- **Pomocné odborné i neodborné práce na Edici tolerančních přihlášek**

Historická společnost VERITAS vydává edici pramenů zvanou Edice tolerančních přihlášek. Edice obsahuje systematicky utříděné prameny o průběhu prvního roku po vydání tolerančního patentu, včetně jmenných přihlášek k evangelické víře. Edice pokrývá oblast dnešní České republiky. Využijí ji například rodopisci nebo historikové zaměřující se na tuto nedílnou část dějin naší země.

Příprava Edice je časově i odborně náročná, tempo vydávání negativně ovlivňuje zejména nedostatek spolupracovníků a také nemožnost je finančně odměnit. Proto se obracíme na širokou čtenářskou obec s žádostí o pomoc při prepisování již vydaných a vyprodaných krajů do počítače, případně prepisy z rukopisů badatelů, kteří na edici pracovali v jejích počátcích. Zájemci o tuto práci se mohou obrátit na naši společnost například emailem (veritas@evangnet.cz), nebo i telefonicky (+420 567 243 888). Děkujeme za pochopení.

Vydala pro informaci svých členů:

VERITAS – historická společnost pro aktualizaci odkazu české reformace

kontaktní adresa:

Sídlíště 1436/17

289 22 LYSÁ NAD LABEM

☎ (+420) 607 645 333

Email: veritas@evangnet.cz

Internet: <http://veritas.evangnet.cz>

Členské příspěvky (roční minimální výše):

výdělečně činní 200 Kč/nevýdělečně činní, důchodci, studenti 100 Kč

Prodejní cena Informačního bulletinu pro nečleny: 10 Kč

Tištěná verze Informačního bulletinu: ISSN 1802-1182

On-line verze periodika na Internetu: ISSN 1802-1190

bankovní spojení: 160672631/0300

© **VERITAS 2007**